

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

24/4/2016

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α)** Μεγάλη Βουλγαρία
- β)** Ψυχρός Πόλεμος
- γ)** Συνθήκη του Νεϊγύ

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α.** Ο Μέτερνιχ, ο Κάσλρι και ο Ταλεϋράνδος επεδίωκαν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για την ανατροπή της ισορροπίας ισχύος στην Ευρώπη.
- β.** Ο Αριστείδης Μπριάν, ως υπουργός Εξωτερικών της Γαλλίας, πρότεινε στα τέλη της δεκαετίας του 1920, για πρώτη φορά σε επίπεδο πολιτικό, την ένωση της Ευρώπης σε ενιαίο διακρατικό σχήμα.
- γ.** Ο Ιωάννης Μεταξάς, την 4^η Αυγούστου 1936, κατέλυσε τους δημοκρατικούς θεσμούς και κυβέρνησε έκτοτε την Ελλάδα, ως δικτάτορας, μέχρι το θάνατό του.
- δ.** Σύμφωνα με το Σχέδιο Σουμάν, θα δημιουργούνταν μία ανώτατη Αρχή που θα ήλεγχε τις βιομηχανίες άνθρακα και χάλυβα της Γαλλίας, της Δυτικής Γερμανίας και άλλων ενδιαφερομένων χωρών.
- ε.** Το Τείχος του Βερολίνου έγινε το σύμβολο της διαίρεσης της Ευρώπης έως την πτώση του, το 1990.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Προς την κατάρρευση του γερμανοϊταλικού φασισμού:

- α) η ήττα των δυνάμεων του Άξονα στη Σοβιετική Ένωση και στο αφρικανικό μέτωπο (μονάδες 7),**
- β) η απόβαση των Συμμάχων στη Σικελία και το τέλος του Μουσολίνι (μονάδες 4),**
- γ) η απόβαση στη Νορμανδία και η απελευθέρωση του Παρισιού (μονάδες 4).**

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

Ποιες ήταν οι κυριότερες συνέπειες της αποικιοκρατίας για τις χώρες στις οποίες επιβλήθηκε;

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τα ακόλουθα παραθέματα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στο ιταλικό τελεσίγραφο της 28ης Οκτωβρίου 1940 προς την Ελλάδα και την απόκρουση της ιταλικής επίθεσης από τον ελληνικό στρατό στην Αλβανία.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

«Την προτεραίαν, (2-6-1940), ο Πολίτης ετηλεγράφει: “Αισθάνομαι την ανάγκην να σας ανακοινώσω την ανησυχίαν την οποίαν μοι εμπνέει η παρατήρησις ότι η Ελλάς εγένετο κατά τας τελευταίας ημέρας ο στόχος ιταλικών ανταποκρίσεων και ειδήσεων αίτινες παριστούν την Ελλάδα έρμαιον των ξένων επιρροών και την ελληνικήν κυριαρχίαν ήδη μειωμένην. Είναι άξιον παρατηρήσεως ότι συμβαίνει τούτο καθ’ ην στιγμήν η Ιταλία πρόκειται να εισέλθη εις τον πόλεμον”. [...] Ολίγας ημέρας βραδύτερον (8 Ιουνίου), ο αυτός πρεσβευτής μετέδιδεν ότι αι ιταλικάί εφημερίδες “είχον λάβει παρά του Υπουργείου της Λαϊκής Μορφώσεως οδηγίας να καλλιεργήσουν τα εξής θέματα: 1) Εις την Ελλάδα οι ιθύνοντες, καθ’ ο υποχείριοι της μασωνίας,

είναι υπέρ των Δυτικών Δυνάμεων, ενώ ο λαός και ιδίως οι νέοι είναι υπέρ του Άξονος. 2) Επειδή οι Σύμμαχοι και η Τουρκία προτίθενται να καταλάβουν τας νήσους και την Θεσσαλονίκη, η Ιταλία θα ευρεθή εις την ανάγκην να υπερσπίση την Ελλάδα. 3) Η ελληνική κοινή γνώμη, κουρασμένη από τας πιέσεις των Αγγλογάλλων, επιθυμεί την προστασίαν της Ιταλίας". Παρεσκευάζετο κατ' αυτόν τον τρόπον διά του ιταλικού τύπου η δικαιολογία διά την περίπτωσιν καθ' ην θα εξαπελύετο η εναντίον της Ελλάδος πολεμική επιχείρησις».

Α. Ι. Κοραντής, Διπλωματική Ιστορία της Ευρώπης (1919-1956). τ. 3. Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος. Μέρος Πρώτον (1939-1943), Θεσσαλονίκη, ΙΜΧΑ, 1979, σ. 356.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

ΙΩ. ΜΕΤΑΞΑΣ, ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΠΡΕΣΒΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εγκύκλιος Αθήνα, 28 Οκτωβρίου 1940

Την 3ην πρωινήν ο Πρεσβευτής της Ιταλίας μοι επέδωκε προσωπικώς διακοίνωσιν δια της οποίας η ιταλική Κυβέρνησις κατηγορεί την ελληνικήν Κυβέρνησιν ως υπομείνασαν την υπό του αγγλικού στόλου χρησιμοποίησιν, κατά την εξέλιξιν των πολεμικών επιχειρήσεων, των χωρικών αυτής υδάτων, των παραλίων της και των λιμένων της, ως ευνοήσασαν τον ανεφοδιασμόν των εναερίων βρετανικών δυνάμεων, ως επιτρέψασαν την οργάνωσιν εις το ελληνικόν Αρχιπέλαγος μίας υπηρεσίας στρατιωτικών πληροφοριών εναντίον της Ιταλίας. [..]. Η ουδετερότης της Ελλάδος απέβη ολονέν και περισσότερο απλώς και καθαρώς φαινομενική. Η ιταλική Κυβέρνησις κατέληξεν ως εκ τούτου εις την απόφασιν να ζητήσει από την ελληνικήν Κυβέρνησιν, ως εγγύησιν της ουδετερότητος της Ελλάδος και ως εγγύησιν της ασφαλείας της Ιταλίας, το δικαίωμα να καταλάβη διά των ενόπλων αυτής δυνάμεων και διά την διάρκειαν της σημερινής συρράξεως μετά της Αγγλίας ωρισμένα στρατηγικά σημεία του ελληνικού εδάφους. Η ιταλική Κυβέρνησις ζητεί από την ελληνικήν Κυβέρνησιν, όπως μη εναντιωθή εις την κατάληψιν ταύτην και μη παρεμποδίση την ελευθέραν διέλευσιν των στρατευμάτων των προοριζομένων να την πραγματοποιήσωσιν.

Κ. Σβολόπουλος (επιμ.), 1940-1941: Ελληνικά Διπλωματικά έγγραφα. Υπουργείο Εξωτερικών, Αθήνα, 1980, σ. 3 - 4.

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις πληροφορίες που περιέχονται στα ακόλουθα παραθέματα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην αμερικανική πολιτική απέναντι στην Ευρώπη, όπως αυτή διαμορφώθηκε με βάση το Δόγμα Τρούμαν και το Σχέδιο Μάρσαλ.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Απόσπασμα από ομιλία του Αμερικανού προέδρου Χάρρυ Τρούμαν στο Κογκρέσο (12 Μαρτίου 1947)

«Πιστεύω ότι η πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών δέον να υποστηρίξει τους ελευθέρους λαούς, οι οποίοι ανθίστανται εις την επιχειρούμενην υποδούλωσιν των εκ μέρους ενόπλων μειοψηφιών ή δι' εξωτερικών πιέσεων. [...] Πιστεύω ότι η βοήθειά μας πρέπει πρωταρχικώς να συνίσταται εις οικονομικήν αρωγήν, ήτις είναι αναγκαία δια την οικονομικήν σταθερότητα και την ομαλήν πολιτικήν εξέλιξιν». Εφημερίδα Η Καθημερινή, φ. 13ης Μαρτίου 1947.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Σε όλους ήταν φανερό ποιος ήταν ο εχθρός, και οι πρώτοι παραλήπτες της βοήθειας ήταν οι δύο χώρες που κατά τη γνώμη του Αμερικανού προέδρου κινδύνευαν άμεσα από την εξάπλωση του κομμουνισμού - η Ελλάδα και η Τουρκία. Στην πρώτη, όπου οι κομμουνιστές αντάρτες είχαν ξαναπάρει τα όπλα ενάντια στη φιλομοναρχική κυβέρνηση που υποστηριζόταν από τους Βρετανούς, οι Αμερικανοί αντικατέστησαν τους τελευταίους, που απασχολημένοι με τα εσωτερικά τους προβλήματα αδυνατούσαν πια να παίξουν το ρόλο χωροφύλακα του "ελεύθερου κόσμου". Η αμερικανική παρέμβαση κατέληξε σύντομα στη σταθεροποίηση της νότιας Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής, και [...] οι μοναρχικοί στο τέλος θα επικρατήσουν, κυριεύοντας το τελευταίο οχυρό των ανταρτών τις κορυφές του Γράμμου του Αύγουστο του 1949. Η επέκταση του "δόγματος Τρούμαν" σε ολόκληρη τη δυτική Ευρώπη ήταν έργο του "σχεδίου Μάρσαλ". Η αμερικανική βοήθεια στην περιοχή συνεχιζόταν δίχως διακοπή μετά το τέλος του πολέμου· πολλές χώρες είχαν αποσπάσει σημαντικά δάνεια (το Ηνωμένο Βασίλειο 3,75 δισεκατομμύρια δολάρια, η Γαλλία 2 δισεκατομμύρια κλπ) [...].

Serge Berstein, Pierre Milza, Διάσπαση και Ανοικοδόμηση της Ευρώπης 1919 έως σήμερα, Ιστορία της Ευρώπης, τ. 3, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1997, σελ. 179-180.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το σχέδιο Μάρσαλ υποτίθεται ότι απευθυνόταν προς όλους τους Ευρωπαίους [...] ο Μολότωφ αποχώρησε από τις συνομιλίες του Παρισιού διαμαρτυρόμενος ότι το σχέδιο Μάρσαλ θα οδηγούσε στη βιομηχανική αναγέννηση της Γερμανίας και θα υπονόμειε την οικονομική ανεξαρτησία των ευρωπαϊκών χωρών, που θα γίνονταν ανδρείκελα των Η.Π.Α. [...] Τον Απρίλιο του 1948 το Κογκρέσο των ΗΠΑ ενέκρινε το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Ανασυγκρότησης, όπως είχε ονομαστεί το σχέδιο Μάρσαλ, [...] Αυτό το ποσό [...] έδωσε ώθηση σε κάποιους στρατηγικής σημασίας τομείς. Ήταν ιδιαίτερα σημαντικό για την ισχυροποίηση της γαλλικής και της ιταλικής κυβέρνησης και, ακόμη, υποχρέωσε τους Ευρωπαίους να συνεργαστούν για να ξεπεράσουν τα προβλήματά τους. [...] Το σχέδιο Μάρσαλ, επίσης, βοήθησε στην αναζωογόνηση της Δυτικής Γερμανίας, ώστε να αποτελέσει ένα αναπόσπαστο μέρος της οικονομίας της ηπείρου.

John W. Young, Η Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου, 1945-1991: Πολιτική Ιστορία, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2008, σελ. 45, 47- 48.

